

Agatha Christie[®]

Slučajevi Herkula Poaroa

Tajanstveni događaj u Stajlsu

Lord Edžver je mrtav

Smrt u oblacima

Karte na sto

Sastanak sa smrću

Tragedija u tri čina

Tužni čempres

Zlo pod suncem

Ubistvo u Orijent ekspresu

Poneseni plimom

Treća devojka

Agatha Christie[®]

Tajanstveni slučajevi

gospođice Marpl

Ubistvo u parohijskom dvoru

Jednim prstom

Leš u biblioteci

Ruka brža od oka

Agatha Christie[®]

Iskričavi cijanid

Agata Kristi

SATTOVI

Prevela
Tatjana Bižić

■ Laguna ■

Naslov originala

AGATHA CHRISTIE® POIROT® THE CLOCKS

Copyright © 1963 Agatha Christie Limited.

All rights reserved.

Translation copyright © Agatha Christie Limited 2018.

All rights reserved.

AGATHA CHRISTIE, POIROT and Agatha Christie
Signature are registered trade marks of Agatha Christie
Limited in UK an/or elsewhere. All rights reserved.

Translation copyright © 2018 za srpsko izdanje, LAGUNA

Mom starom prijatelju

MARIJU.

Rado se sećam ukusnih specijaliteta u

KAPRISU.

Agatha Christie®

Slučajevi Herkula Poaroa

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

FSC

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Prolog

Popodne devetog septembra bilo je potpuno isto kao i svako drugo popodne. Niko od onih kojih će se ticati zbivanja tog dana nije mogao da tvrdi kako je naslutio katastrofu. (Uz izuzetak, to jest, gospođe Paker iz Vilbraham krešenta 47, koja je bila specijalista za zle slutnje i uvek je pošto se nešto već zbilo nadugačko i naširoko opisivala čudnu jezu i žmarce što su je spopadali. Gospođa Paker iz broja 47 bila je, međutim, tako daleko od broja 19 i tako je se malo ticalo ono što se tamo dogodilo, da se zaista nije činilo potrebno da nju muče uopšte ikakve slutnje.)

U Kevendišovom birou za sekretarske poslove i daktilografiju, pod rukovodstvom gospođice Katrine Martindejl, deveti septembar je bio jedan dosadan, uhodan dan. Telefon je zvonio, pisaće mašine su kuckale, posla je bilo umereno, ni manje ni više nego inače. Ništa od svega toga nije bilo posebno zanimljivo. Sve do dvadeset pet do tri deveti septembar je mogao biti dan kao i svaki drugi.

U dvadeset pet do tri zazvonio je interkom gospođice Martindejl i u glavnoj kancelariji Edna Brent se javila

zadihano i pomalo kroz nos, kao i obično, dok je jezikom preturala karamelu po ustima.

„Izvolite, gospođice Martindejl?“

„Zaista, Edna – *nisam* te tako učila da se javljaš na telefon. Izgovaraj *razgovetno* i ne diši u *slušalicu*.“

„Izvinite, gospođice Martindejl.“

„Tako je već bolje. Možeš ti to kad se potrudiš. Pošalji mi Šilu Veb.“

„Nije se još vratila s ručka, gospođice Martindejl.“

„Ah.“ Gospođica Martindejl je samo jednim okom proverila sat na svom stolu. Dvadeset četiri minuta do tri. U poslednje vreme Šila Veb dozvoljava sebi da kasni. „Pošalji mi je kad bude došla.“

„U redu, gospođice Martindejl.“

Edna je vratila karamelu na sredinu jezika i, sišući sa zadovoljstvom, nastavila da prekucava *Golu ljubav* Armana Levina. Studiozna erotika Levinovog dela bila joj je potpuno nezanimljiva – kao i većini čitalaca gospodina Levina, zapravo, uprkos njegovom silnom trudu. Gospodin Levin je bio izvanredan primer činjenice da ništa ne može biti dosadnije od dosadne pornografije. Uprkos drečavim koricama i provokativnim naslovima, prodaja je opadala iz godine u godinu, a poslednji račun za prekucavanje vraćao se neplaćen tri puta.

Vrata su se otvorila i ušla je Šila Veb, pomalo kratkog daha.

„Traži te Ridovka“, rekla je Edna.

Šila Veb napravi grimasu.

„Eto kakve sam sreće – morala je danas, kad sam zakašnila!“

Zagladila je kosu, uzela notes i olovku, pa zakucala šefici na vrata.

Gospođica Martindejl podiže pogled od stola. Žena od svojih četrdesetak godina, gospođica Martindejl je bila žustra i delotvorna. Zbog svetloride kose, očešljane u pompadur stilu, i nezgodne naravi, devojke su joj skovale nadimak Ridovka.

„Kasnite, gospođice Veb.“

„Oprostite, gospođice Martindejl. Autobus je upao u užasnu saobraćajnu gužvu.“

„Uvek je užasna gužva u ovo doba dana. Trebalo bi da uračunate to u vreme za povratak.“ Proverila je šta je zapisala u notes. „Telefonirala je izvesna gospođica Pebmarš. Potrebna joj je stenodaktilografkinja u tri. Tražila je, praktično, vas. Jeste li već nekad radili za nju?“

„Koliko se ja sećam, ne, gospođice Martindejl. Barem ne u skorije vreme.“

„Adresa je Vilbraham krešent 19.“ Zastala je, upitno gledajući u Šilu, ali Šila odmahnu glavom.

„Ne sećam se da sam ikada išla.“

Gospođica Martindejl je pogledala na sat.

„Tri sata. Uspećete da stignete sasvim lepo. Imate li još nešto zakazano za danas posle podne? Ah, da.“ Pogledom je prešla niz rokovnik s dnevnim rasporedom, koji joj je ležao otvoren uz lakat. „Profesor Perdi u hotelu *Kerlu*, u pet sati. Svakako ćete se vratiti pre toga, a ako ne, mogu da pošaljem Dženet umesto vas.“

Pokretom glave dala joj je otpust i Šila izađe.

„Nešto zanimljivo, Šila?“

„Još jedan dosadan dan. Neka bakica u Vilbraham krešentu, a u pet profesor Perdi i svi oni njegovi grozni arheološki nazivi! Strašno bih želela da se desi bar nešto zanimljivo.“

U tom trenu otvoriše se vrata kancelarije gospođice Martindejl.

„Sad videh da imam jednu napomenu za vas, Šila. Ako gospođica Pebmarš još ne bude stigla kad vi budete došli, uđite, vrata neće biti zaključana. Uđite u sobu s desne strane hodnika i sačekajte. Možete li da upamtite ili da vam zapišem?“

„Zapamtiću, gospođice Martindejl.“

Gospođica Martindejl se povuče u svoje svetište.

Edna Brent zavuče ruku ispod stolice i krišom izvuče prilično neukusnu cipelu i visoku tanku štiklu koja je otpala s cipele.

„Kako ću se vratiti kući?“, zakukala je.

„Ama ne gnjavi više, smislićemo nešto“, rekla joj je jedna od ostalih devojaka, pa nastavila da kuca.

Edna je uzdahnula i uvukla novi list papira.

„*Želja ga je potpuno savladala. Grozničavim prstima pokidao je tanki šifon s njenih grudi i gurnuo je na krofnu.*“

„Gusko“, prekora je Edna sebe i mašila se korektora.

Šila je uzela svoju tašnu i izašla.

Vilbraham krešent je bio plod fantazije nekog viktorijanškog graditelja iz pretposlednje decenije XIX veka. Dvostruki niz dupleks kuća, od kojih je svaka imala svoj vrt, okrenutih leđima jedna drugoj, savijao se u obliku polumeseca, što je umelo da stvori ozbiljne poteškoće onome ko nije dobro poznao taj kraj. Onaj ko bi prišao sa spoljašnje strane nije mogao da nađe kuće s nižim brojevima, a onaj ko bi došao s unutrašnje nije mogao da se doseti gde bi mogle biti one s višim brojevima. Kuće su bile uredne, pristojne, s artistički izvedenim balkonima, odisale su uvaženošću. Dah novine jedva da ih je i dotakao – barem spolja. Vetar promena dunuo je najpre kroz kuhinje i kupatila.

Kuća broj devetnaest ni po čemu se nije razlikovala od ostalih. Čiste, ispeglane zavese, izglancana mesingana kvaka na prednjim vratima, ruže s obe strane stazice do vrata.

Šila Veb je otvorila kapiju, došla do vrata i pritisnula zvono. Nije bilo nikakvog odgovora. Šila je sačekala nekoliko trenutaka, pa prema uputstvima koja je dobila otvorila vrata i ušla. Vrata s desne strane hodničića nisu bila sasvim zatvorena. Šila je pokucala na njih, malo sačekala, pa ušla. Bila je to obična, prijatna dnevna soba, mada s malo previše nameštaja za savremeni ukus. Jedino za šta bi se uopšte moglo reći da je upečatljivo bilo je mnoštvo satova u njoj – starinski stojeći sat s klatnom kuckao je u uglu, na kaminu je stajao sat od drezdenskog porcelana, na pisaćem stolu srebrni putni sat, zatim jedan mali, kitnjast i pozlaćen, na stalažici kraj kamina, a na stočiću pored prozora još jedan putni, u izlizanoj kožnoj futroli, na čijem je uglu već gotovo izbrisanim zlatnim slovima pisalo ROZMERI.

Šila Veb je začuđeno gledala u sat na pisaćem stolu. Pokazivao je desetak minuta posle četiri. Pogled joj pođe do police iznad kamina. Sat na njoj pokazivao je isto.

Silovito se trgla kad joj je iznad glave nešto zazujalo i kvrcnulo, a onda je iz izrezbarenog drvenog sata na zidu iskočila kukavica i glasno i odlučno objavila: *Ku-ku, ku-ku, ku-ku!* Njen reski glas zazvučao je gotovo preteći. Zatim se povukla, a vratašca sata zalupila su se za njom.

Šila Veb se malčice osmehnula, obišla oko sofe i tu je stala kao ukopana.

Na podu je ležao leš muškarca. Poluotvorene oči staklasto su zurile. Na tamnosivom odelu, na grudima, imao je vlažnu tamnu mrlju. Šila se, gotovo automatski, sagnula. Dotakla je čoveku obraz – hladan; ruku – isto... dotakla je mokru mrlju, pa odmah trgnula ruku i užasnuto se zagledala u nju.

U tom trenutku je čula kako se otvara kapija i mehanički okrenula glavu ka prozoru. Videla je neku ženu kako žurno ide stazom ka kući. Šila je progutala krupnu knedlu. Grlo

joj je bilo suvo. Stajala je kao ukopana u mestu i nije mogla ni da se pomeri ni da vikne... samo je nepomično zurila ispred sebe.

Vrata sobe su se otvorila i ušla je visoka starija žena s torbom za kupovinu. Talasasta seda kosa bila joj je začušljana s čela, a krupne, divne plave oči prešle su preko Šile ne videvši je.

Šila je pokušala nešto da kaže, ali izašao je samo nekakav pridavljeni zvuk. Širom otvorene plave oči pođoše ka njoj i žena oštro upita:

„Ima li nekog ovde?“

„Ja sam... tu je...“ Šili se prekinuo glas kad je žena hitro pošla oko sofe ka njoj.

„Nemojte!“, vrisnula je Šila. „Staćete na to... na njega... Mrtav je!...“

Prvo poglavlje

Pripoveda Kolin Lem

Rečeno policijskim rečnikom: u dva i pedeset devet posle podne devetog septembra prolazio sam Vilbraham krešentom u pravcu ka zapadu i, iskreno govoreći, Vilbraham krešent me je zbunio sasvim.

Pratio sam jedan neodređeni nagoveštaj s upornošću koja je iz dana u dan prerastala u pustu tvrdoglavost, pošto je verovatnoća da će se taj nagoveštaj obistiniti postajala sve manja. Takav sam vam ja.

Tražio sam broj 61, a jesam li uspeo da ga nađem? Ne, nisam. Studiozno sam pratio brojeve od 1 do 35, a onda je izgleda bio kraj Vilbraham krešenta. Na putu mi se isprečila široka prometna ulica, koja je beskompromisno nosila ime Olbani roud. Okrenuo sam nazad. Na severnoj strani nije bilo kuća, samo zid. Iza zida su se uzdizale moderne stambene zgrade, u koje se očigledno ulazilo s druge ulice. Tamo nije bilo nikakve pomoći.

Zagledao sam brojeve pored kojih sam prolazio: 24, 23, 22, 21, Kućerak Dajana (20, pretpostavljam; na kapiji je sedeo riđi mačor i umivao se), 19...

Vrata broja 19 se otvoriše i jedna devojka izjuri kroz njih kao raketa i stuši se niz stazu do kapije. Sličnost s raketom bila je naglašena vriskom koji ju je pratio, visokim, piskavim, i izrazito neljudskim. Izletela je kroz kapiju i sudarila se sa mnogom takvom silinom da me je gotovo oborila na trotoar. Nije se samo sudarila nego me je i šćepala – grozničavo i očajnički.

„Lakše“, rekao sam hvatajući ravnotežu. Blago sam protresao devojku. „Samo polako.“

Devojka se umirila. Još se grčevito držala za mene, ali nije više vrištala. Umesto toga je grcala.

Ne bih mogao reći da sam se izrazito dobro poneo sa situacijom. Pitao sam mladu damu da li joj se nešto desilo. Zatim sam uvideo da mi je pitanje izuzetno neprimereno, pa sam ga prepravio.

„Šta vam se desilo?“

Devojka je duboko udahnula.

„Unutra!“, rekla je pokazujući iza sebe.

„Da?“

„Čovek leži na podu... mrtav... Samo što nije stala na njega!“

„Ko to? Zašto?“

„Mislim zato... što je slepa. Ima krvi po njemu.“ Spustila je pogled i opustila jednu ruku. „Ima i na meni. Ima krvi na meni.“

„Ima, zaista“, rekao sam i pogledao krvave mrlje na rukavu svog mantila. „Sad ima i na meni.“ Uzdahnuo sam i razmotrio situaciju. „Bolje da me uvedete i da mi pokažete“, rekao sam.

Na to je počela žestoko da se tresse.

„Ne mogu... ne mogu... Neću tamo da se vraćam.“

„Možda ste u pravu.“ Osvrnuo sam se oko sebe. Nisam video gde bih mogao da smestim napola onesveščenu

devojku, pa sam je blago spustio na trotoar i naslonio uz gvozdenu ogradu.

„Ostanite tu dok se ne vratim“, rekao sam. „Neću se dugo zadržati. Biće sve u redu. Ako osetite da će vam pozliti, nagnite se i spustite glavu među kolena.“

„Mis... mislim da sam sad dobro.“

Pomalo je sumnjala u to, ali ja se nisam zadržao da pregovaram. Potapšao sam je po ramenu da je umirim i žustro pošao stazom ka kući. Ušao sam i zastao na trenutak u hodniku, pogledao kroz vrata levo, video samo praznu trpezariju, pa prešao hodnik i ušao u dnevnu sobu na suprotnoj strani.

Prvo što sam video bila je jedna seda, starija žena kako sedi u stolici. Oštro je okrenula glavu kad sam ušao i upitala:

„Ko je to?“

Odmah sam shvatio da je slepa. Oči su joj gledale u mom pravcu, ali su bile čvrsto prikovane za jednu tačku iza mog levog uva.

Progovorio sam bez uvoda i bez uvijanja.

„Jedna mlada žena istrčala je na ulicu i rekla da je ovde neki mrtav čovek.“

Osećao sam da su te reči potpuno besmislene dok sam ih izgovarao. Činilo se nemoguće da se u ovoj urednoj sobi u kojoj ova žena sedi spokojno sklopljenih ruku nalazi mrtvac.

Žena mi međutim odgovori bez oklevanja: „Iza sofe.“

Obišao sam oko sofe i video – zabačene ruke, staklaste oči, mrlja zgrušane krvi.

„Kako se ovo desilo?“, upitao sam naglo.

„Ne znam.“

„Ali... zaboga. Ko je ovo?“

„Pojma nemam.“

„Moramo da pozovemo policiju.“ Osvrnuo sam se oko sebe. „Gde je telefon?“

„Nemam telefon.“

Tek tada sam joj ozbiljnije posvetio pažnju.

„Vi živite ovde? Ovo je vaša kuća?“

„Da.“

„Možete li da mi ispričate šta se dogodilo?“

„Naravno. Vratila sam se iz kupovine...“ Primetio sam torbu za kupovinu odloženu na stolicu pored vrata. „Ušla sam ovamo. Odmah sam shvatila da je neko u sobi. Slep čovek to lako shvati. Pitala sam ko je tu. Nije bilo odgovora – samo se čulo kako neko burno diše. Pošla sam prema zvuku, a taj neko je kriknuo... nešto da je neko mrtav i da ću stati na njega. Onda je taj neko projurio pored mene i vrišteći istrčao iz sobe.“

Klimnuo sam glavom. Priče su se uklapale.

„Šta ste onda uradili?“

„Napipavala sam put vrlo pažljivo dok nisam nogom dodirnula prepreku.“

„I onda?“

„Kleknula sam. Dotakla sam nešto. Ruku muškarca. Bila je hladna, nije bilo pulsa... Ustala sam, došla ovamo i sela da čekam. Neko je morao da dođe posle nekog vremena. Ona mlada žena, ko god bila, svakako je morala da podigne uzbunu. Mislila sam da je najbolje da ja ne izlazim iz kuće.“

Zadivila me je smirenost ove žene. Nije ni vrištala niti se u panici isteturala iz kuće, nego je mirno sela da čeka. Bilo je to vrlo razumno, ali je sigurno zahtevalo truda.

„Ko ste zapravo vi?“ upitala me je.

„Zovem se Kolin Lem. Naišao sam sasvim slučajno.“

„Gde je ona mlada žena?“

„Ostavio sam je naslonjenu uz kapiju. Pretrpela je šok. Gde je najbliži telefon?“

„Ima jedna govornica pedesetak metara niz ulicu, malo pre nego što stignete do ugla.“

„Naravno. Sećam se da sam prošao pored nje. Idem da pozovem policiju. Hoćete li vi...?“ Zastao sam.

Nisam znao da li da je pitam: „Hoćete li da ostanete ovde?“ ili: „Hoće li s vama biti sve u redu?“

Spasla me je odluke.

„Bolje da uvedete devojkicu u kuću“, rekla je odlučno.

„Ne znam hoće li hteti da uđe“, odgovorio sam sumnjičavo.

„Ne u ovu sobu, naravno. Smestite je u trpezariju, preko puta. Recite joj da sam pristavila čaj.“

Ustala je i pošla ka meni.

„Hoćete li moći...?“

Na njenom licu pojavi se na trenutak jedva primetan, sumoran osmeh.

„Dragi moj mladiću. Spremam sebi hranu u svojoj kuhinji otkako sam se uselila u ovu kuću pre četrnaest godina. Biti slep ne znači neizbežno i biti bespomoćan.“

„Izvinite. Vrlo glupo od mene. Možda bi trebalo da znam vaše ime?“

„Milisent Pebmarš – gospođica.“

Izašao sam i prošao stazom do kapije. Devojka je podigla pogled i pokušala da se uspravi na noge.

„Mis... mislim da sam sad manje-više sasvim dobro.“

Pomogao sam joj da ustane i vedro rekao: „Odlično.“

„Tamo je... tamo je bio mrtvac, je li?“

Potvrdio sam bez oklevanja.

„Svakako jeste. Idem do telefonske govornice da prijavim policiji. Na vašem mestu bih ih sačekao u kući.“ Podigao sam glas da nadjačam njen, jer se odmah pobunila. „Idite u

trpezariju – levo iz hodnika kad uđete. Gospođica Pebmarš vam priprema šolju čaja.“

„Znači to je bila gospođica Pebmarš? Slepa je?“

„Da. Potresla se i ona, naravno, ali vrlo je trezvena. Dođite, uvešću vas. Šolja čaja će vam dobro doći dok budete čekali da dođe policija.“

Obgrlio sam je oko ramena i poveo stazom. Udobno sam je smestio za sto u trpezariji, pa opet žurno izašao da telefoniram.

Javio mi se bezizražajan glas: „Polijska stanica Kraudin.“

„Mogu li da dobijem inspektora Hardkasla?“

Glas oprezno reče: „Ne znam da li je ovde. Ko ga traži?“

„Kolin Lem, recite mu.“

„Samo trenutak, molim vas.“

Sačekao sam. Zatim mi se javio glas Dika Hardkasla.

„Koline? Nisam te očekivao još neko vreme. Gde si?“

„U Kraudinu. U Vilbraham krešentu zapravo. U broju 19 leži mrtav čovek, izboden nožem, rekao bih. Mrtav otprilike pola sata.“

„Ko ga je pronašao? Ti?“

„Ne, ja sam bio samo nedužni prolaznik. Jedna cura je izletela otuda iz kuće kao šišmiš iz pakla. Samo što me nije oborila na pločnik. Rekla mi je da na podu leži mrtvac i da je slepa žena nagazila na njega.“

„Ne vučeš me valjda za nos?“, sumnjičavo me je upitao Dik.

„Zvuči prilično maštovito, priznajem, ali činjenice su, izgleda, tačno takve kao što je navedeno. Slepa žena je gospođica Milisent Pebmarš, vlasnica kuće.“

„I gazila je po mrtvacu?“

„Ne tako kao što ti misliš. Izgleda da, pošto je slepa, prosto nije znala da je mrtvac tamo.“

„Staviću mašineriju u pokret, a ti me čekaj. Šta si uradio s curom?“

„Gospođica Pebmarš joj pravi čaj.“

Vrlo prijatno i domaćinski, primetio je Dik.

Drugo poglavlje

Vilbraham krešent broj 19 zaposela je mašina zakona. Bili su tu policijski lekar, policijski fotograf, tehničar koji je skidao otiske prstiju. Svi su se kretali žustro i poslovno, svaki zauzet svojom uhodanom procedurom.

Konačno je stigao i inspektor Hardkasl, visok čovek nečitljivog lica i izražajnih obrva, kao neko božanstvo koje je navratilo da se uveri da je sve što je naložilo obavljeno, i to obavljeno kako treba. Poslednji je pogledao leš, razmenio ukratko nekoliko reči s policijskim lekarom i zatim prešao u trpezariju, gde je troje ljudi sedelo nad praznim šoljama za čaj – gospođica Pebmarš, Kolin Lem i visoka devojka smeđe kovrdžave kose i krupnih uplašanih očiju. Lepuška, primetio je inspektor uzgred.

Predstavio se gospođici Pebmarš: „Inspektor Hardkasl.“

Hardkasl je ponešto znao o gospođici Pebmarš iako im se profesionalni putevi nikada nisu ukrstili. Viđao ju je, ipak, i znao je da je nekada predavala u školi i da sada predaje Brajevo pismo u Aronbergovom institutu za hendikepiranu decu. Bilo je krajnje neverovatno da je ubijen čovek pronađen u

njenoj urednoj i skromnoj kući – ali neverovatno se događalo češće nego što je čovek sklon da poveruje.

„Užasno je ovo što se desilo, gospođice Pebmarš“, rekao je inspektor Hardkasl. „Sigurno vas je zadesio gadan potres, bojim se. Trebaće mi izjava o svemu što se tačno desilo od svih vas. Koliko sam shvatio, gospođica...“ – zavirio je u notes koji mu je pozornik pružio – „... Šila Veb je u stvari pronašla leš. Ako biste mi dozvolili da se poslužim vašom kuhinjom, gospođice Pebmarš, uvešću gospođicu Veb tamo, da budemo na miru.“

Otvorio je vrata između trpezarije i kuhinje i sačekao da devojka prođe u kuhinju. Tamo se već bio smestio jedan mladi detektiv u civilu i neupadljivo sedeo, pišući nešto, za malim stolom od iverice.

„Ova stolica izgleda sasvim udobno“, rekao je Hardkasl, privlačeći Šili modernizovanu verziju vindzorske stolice.

Šila Veb sede nervozno, gledajući u inspektora krupnim preplašenim očima.

Hardkasl samo što joj ne reče: „Neću te pojesti, dušo moja“, ali se suzdržao i umesto toga rekao:

„Nemate razloga da se brinete, samo hoćemo da steknemo jasnu sliku. Zovete se, dakle, Šila Veb – a adresa?“

„Palmerstonova ulica 14 – iza plinare.“

„Da, naravno. Zaposleni ste, pretpostavljam?“

„Da. Stenografkinja i daktilografkinja, radim u Birou za sekretarske poslove gospođice Martindejl.“

„Kevendišov biro za sekretarske poslove i daktilografiju, to je puni naziv, zar ne?“

„Tako je.“

„Koliko dugo radite tamo?“

„Oko godinu dana. Deset meseci, zapravo.“

„Razumem. Sad mi samo ispričajte, svojim rečima, kako se to dogodilo da se vi danas nađete ovde u Vilbraham krešentu 19.“

„Evo ovako je bilo.“ Šila Veb je sad govorila s malo više samopouzdanja. „Gospođica Pebmarš je telefonirala u biro i zatražila da stenografkinja dođe kod nje u tri sata. Zato me je, kad sam se vratila s ručka, gospođica Martindejl poslala ovamo.“

„To je uhodani postupak, zar ne? Bili ste sledeći na spisku – ili kako već inače pravite raspored?“

„Ne baš. Gospođica Pebmarš je tražila naročito mene.“

„Gospođica Pebmarš je tražila naročito vas.“ Hardkasl podiže obrve zapažajući ovu pojedinost. „Razumem... Zato što ste ranije već radili za nju?“

„Nisam“, žurno odgovori Šila.

„Niste? Sigurni ste u to?“

„O, da, sigurna. Ne biste zaboravili nekog kao što je ona. Meni se to čini vrlo čudno.“

„Upravo tako. U redu, nećemo zasad da zalazimo u to. Kada ste stigli ovamo?“

„Mora biti da je bilo koji sekund pre tri, zato što je sat s kukavicom...“ Zastala je usred reči i oči joj se razrogačiše. „Čudno, strašno čudno. Uopšte nisam ni primetila u tom trenutku.“

„Šta to niste primetili, gospođice Veb?“

„Pa, satove.“

„Šta to o satovima?“

„Sat s kukavicom otkucao je tri kao što i treba, ali su svi ostali žurili oko sat vremena. Kako je to strašno čudno!“

„Vrlo čudno, svakako“, složio se inspektor. „Kada ste primetili leš?“

„Tek kada sam obišla oko sofe. Bilo je... bio je... tamo. Bilo je grozno, da, grozno...“

„Grozno, slažem se. Jeste li prepoznali tog čoveka? Jeste li ga videli ikada pre?“

„O, ne.“

„Sigurni ste u to? Možda je izgledao prilično drugačije nego inače, znate. Razmislite pažljivo. Sasvim ste sigurni da nikad ranije niste videli tog čoveka?“

„Sasvim sigurna.“

„U redu. To je onda to. Šta ste zatim uradili?“

„Šta sam *uradila*?“

„Da.“

„Ovaj... ništa. Uopšte *ništa*. Nisam mogla.“

„Razumem. Niste ga uopšte dotakli?“

„Da... jesam. Da vidim da li... mislim... samo da vidim. Bio je... sav hladan... i... i ostala mi je krv na ruci. Bilo je užasno... Gusta, lepljiva.“ Počela je da drhti.

„Polako, polako“, rekao je Hardkasl očinskim tonom. „Sve je to sad gotovo, znate. Zaboravite krv. Pređimo na sledeće. Šta se desilo dalje?“

„O, da... ona je došla kući.“

„Mislite na gospođicu Pebmarš?“

„Samo što ja tad nisam mislila o njoj kao o gospođici Pebmarš. Samo je ušla, s korpom za kupovinu.“ Glasom je potcrtala korpu za kupovinu kao nešto neprikladno i beznačajno.

„Šta ste vi rekli?“

„Mislim da ništa nisam rekla... Pokušala sam, ali nisam mogla. Osećala sam da me nešto guši ovde“ – pokazala je na grlo.

Inspektor je klimnuo glavom.

„A onda... a onda... rekla je: 'Ko je tamo?', i obišla je oko sofe, a ja sam pomislila... pomislila sam da će... da će stati

na to. Vrisnula sam... i kad sam počela, nisam više mogla da prestanem, i nekako sam istrčala iz sobe, pa iz kuće...”

„Kao šišmiš iz pakla“, setio se Hardkasl kako je to opisao Kolin.

Šila Veb ga je pogledala ojađenim i uplašenim očima i rekla, prilično neočekivano: „Izvinite.“

„Nemate zbog čega da se izvinjavate. Odlično ste ispričali svoju priču. Nema potrebe da više razmišljate o tome. Samo još nešto – zbog čega ste uopšte bili u onoj sobi?“

„Zbog čega?“ Devojka je izgledala zbunjeno.

„Da. Došli ste ovamo, možda koji minut ranije, zazvonili, pretpostavljam. Ako vam se niko nije odazvao, zašto ste ušli?“

„A, to. Zato što mi je ona tako rekla.“

„Ko vam je rekao?“

„Gospođica Pebmarš.“

„Mislio sam da vi uopšte niste razgovarali s njom.“

„Ne, i nisam. Rekla je gospođici Martindejl – da treba da uđem i sačekam u dnevnoj sobi, s desne strane hodnika.“

„Ma nemojte“, zamišljeno je kazao inspektor.

„Da li... da li je to sve?“, bojažljivo je upitala Šila Veb.

„Mislim da jeste. Voleo bih da ostanete još desetak minuta, za slučaj da možda iskrasne još nešto što bih hteo da vas pitam. Posle toga ću poslati policijska kola da vas odvezu kući. Imate li porodicu?“

„Roditelji su mi umrli. Živim s tetkom.“

„Tetka se zove...?“

„Gospođa Loton.“

Inspektor ustade i pruži ruku.

„Mnogo vam hvala, gospođice Veb. Potrudite se da se lepo naspavate noćas. Biće vam potrebno posle ovoga kroz šta ste danas prošli.“

Šila mu se krotko osmehnula izlazeći nazad u trpezariju.

„Pripazi na gospođicu Veb, Koline“, rekao je inspektor. „Gospođo Pebmarš, mogu li da vas pomučim da pređete ovamo?“

Hardkasl je napola pružio ruku da uvede gospođicu Pebmarš, ali ona odlučno prođe pored njega, ovlaš dotače prstima jednu stolicu povučenu do zida da se uveri da je tu, pa je privuče nogom i sede na nju.

Hardkasl zatvori vrata. Pre nego što je stigao da progovori, Milisent Pebmarš odjednom reče: „Ko je onaj mladić?“

„Zove se Kolin Lem.“

„Saopštio mi je. Ko je on? Zašto je došao ovamo?“

Hardkasl ju je gledao, pomalo iznenađen.

„Slučajno je naišao ulicom kad je gospođica Veb vrišteći istrčala odavde iz kuće. Pošto je ušao i uverio se šta se desilo, pozvao je nas, i zamoljen je da se vrati ovamo i sačeka da dođemo.“

„Obraćate mu se s Koline.“

„Imate odličnu moć zapažanja, gospođice Pebmarš“ – (zapažanja?, ta reč nije bila na mestu, a opet, nijedna druga nije odgovarala). – „Kolin Lem mi je prijatelj, iako se neko vreme nismo videli. On je pomorski biolog“, dodao je.

„O! Razumem.“

„Dakle, gospođice Pebmarš, bilo bi mi drago ako biste mogli išta da mi kažete o ovom čudnom zbitiju.“

„Drage volje, samo što nema bogzna šta da se kaže.“

„Čini mi se da vi ovde živite već poodavno?“

„Od 1950. Ja sam... bila sam... nastavnica po zanimanju. Kad mi je rečeno da se ništa ne može uraditi da mi se spase vid i da ću uskoro biti slepa, obučila sam se za Brajevo pismo i razne tehnike pomoći slepima. Zaposlena sam na Aronbergovom institutu za slepu i hendikepiranu decu.“

„Hvala vam. Sad što se tiče današnjih događaja. Jeste li očekivali nekoga da vam dođe?“

„Ne.“

„Pročitacu vam opis mrtvaca da vidimo hoće li vas podsetiti na nekog određenog. Visok oko sto osamdeset centimetara, šezdesetak godina, crna proseda kosa, smeđe oči, bez brade i brkova, usko lice, jaka vilica. Dobro ishranjen, ali ne debeo. Tamnosivo odelo, negovane ruke. Možda bankarski službenik, računovođa ili pravnik, ili se bavio nekim drugim kancelarijskim poslom. Podseća li vas ovo i na koga vama poznatog?“

Milisent Pebmarš je pažljivo razmislila pre nego što će odgovoriti.

„Ne bih rekla. Opis je naravno vrlo uopšten. Odgovarao bi mnogim ljudima. Mogao bi i biti neko koga sam videla ili čak upoznala nekom prilikom, ali svakako ne neko koga sam dobro poznavala.“

„Niste nedavno ni od koga primili pismo u kome bi vam najavljivao posetu?“

„Sasvim izvesno ne.“

„Vrlo dobro. Dakle, telefonirali ste u Kevendišov biro za sekretarske poslove i zamolili za usluge stenodaktilografkinje, i...“

Gospođica Pebmarš prekide inspektora.

„Izvinite. Nisam uradila ništa tome slično.“

„Niste telefonirali u Kevendišov biro i zatražili...?“ Hardkasl iskolači oči na nju.

„Nemam telefon u kući.“

„Ima telefonska govornica na kraju ulice“, istače inspektor Hardkasl.

„Da, naravno, ali uveravam vas, inspektore Hardkasle, da mi nije bila potrebna stenodaktilografkinja i nisam

– ponavljam, *nisam* – telefonirala da iznesem Kevendišovom birou nikakav sličan zahtev.“

„Niste zatražili da dođe gospođica Šila Veb?“

„Nikad pre nisam ni čula to ime.“

Hardkasl ju je gledao iznenađeno.

„Ostavili ste kućna vrata otključana“, napomenuo je.

„Često ih ostavim otključana preko dana.“

„Bilo ko bi mogao da vam uđe u kuću.“

„Bilo ko izgleda i jeste ušao u ovom slučaju“, oporo reče gospođica Pebmarš.

„Gospođice Pebmarš, prema nalazu sudskog lekara ovaj čovek je ubijen približno između pola dva i petnaest do tri. Gde ste vi bili u to vreme?“

Gospođica Pebmarš je malo razmislila.

„U pola dva, ako nisam bila već izašla, spremala sam se da izađem iz kuće. Imala sam da obavim neke kupovine.“

„Možete li da mi kažete gde ste tačno išli?“

„Čekajte da vidim. Otišla sam do pošte, one na Olbaniroudu, poslala paket, kupila markice, onda sam pokupovala neke namirnice, o, da, i kupila sam drikere i špenadle u pozamanteriji kod Filda i Rena. Onda sam se vratila kući. Mogu tačno da vam kažem koliko je sati bilo – moj sat s kukavicom oglasio je tri sata taman kad sam bila na kapiji. Čujem ga još s ulice.“

„Šta je s vašim ostalim satovima?“

„Izvinite?“

„Izgleda da svi ostali vaši satovi žure više od sat vremena.“

„Žure? Mislite na sat s klatnom koji stoji u uglu?“

„Ne samo on – žure svi ostali satovi u dnevnoj sobi.“

„Ne razumem šta hoćete da kažete tim *ostalim satovi*. Nema drugih satova u dnevnoj sobi.“